

Parasha Chukat חקת Wet van Bemidbar (Num) 19:1-22:1

Het woord "Chukat" ("חקת") is het Goddelijke begrip van de Mitswa zoals HaShem het bedoeld heeft, zonder enige verandering of uitleg. Onze wijzen leggen uit dat veel van onze Chukot en Mitswot moeilijk te begrijpen zijn, maar in de dagen van de Mashiach zullen ze aan ons geopenbaard worden.

Onze Parasha spreekt over de Rode Vaars ("פרה אדומה" Para adumah), een rood vrouwelijk kalf dat alleen gebruikt kon worden voor het proces van zuivering in de Mikdash voor de Kohaniem (priesters) en de Bnei-Yisrael. Door de rode vaars te slachten en zijn as te gebruiken voor verzoening zoals werd gedaan voor de zonde van het gouden kalf. Onze wijzen leren ons dat aangezien een kalfje werd gebruikt voor de zonde van het gouden kalf, deze rode vaars is als de moeder die kwam om te boeten voor de zonde van haar zoon. De kleur rood symboliseert de kleur van gesmolten goud zoals het werd gebruikt voor de zonde, en nu wordt gebruikt als maat voor maat attribueert. De Zohar zegt dat deze "Chukot", de Torah-verordeningen, kwamen om ons te leren dat iemand die bezig is met de Torah verheven zal zijn. Hij zal worden beschouwd als iemand die elke dag studeert en de Torah ontvangt op de berg Sinaï. Mosjé onderwijst de mondelinge Torah aan de Bnei-Yisrael en voorziet hen van de meest verheven geheimen en goddelijke inzichten. Het woord "Mum" ("איך-בּה מומ") zonder smet verwijst naar een specifieke zuiverheid. En de gematria van (מום) is 86. Dit leert ons dat het gelijk is aan HaShem's naam die bekend staat als "Elohim", wat ook 86 is. Deze gelijkwaardigheid kwam om een licht te werpen op deze Goddelijke Mitswa toen HaShem persoonlijk het reinigingsproces aan Bnei-Yisrael voorzag, om heilig en geheiligd voor Hem te worden.

Het woord "Aduma" ("אדומה") rood heeft een goddelijke boodschap met een numerieke waarde van 50. We leren dat Mosjé in gestalte werd "verlaagd" als gevolg van de zonde van het Gouden Kalf, zoals HaSjem hem vertelde "Lech Red" "לך רד" ga naar beneden omdat uw volk gezondigd heeft. Hoewel Mosjé op de berg Sinaï was en de Tien Geboden ontving, was hij ook nog steeds verantwoordelijk voor de zonde van "zijn volk". Op dat moment, op de berg Sinaï, bezat Mosjé alle 50 Poorten van Wijsheid en in wezen werd hij hierdoor "verlaagd" tot 49 Poorten van Wijsheid. Dat leren we uit de numerieke waarde van het woord "Lech" wat 50 is, maar nu had hij er nog maar 49. Vlak voor zijn overlijden schreef men in de Torah in het boek Devarim 34:1 "en Mosjé steeg op van de vlakten van Moav naar de berg Nevo" ("וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעַרְבַת מוֹאָב, אֶל-הַר נְבוֹ"). Het woord "Moav" in het Hebreeuws heeft een numerieke waarde van 49 in de gematria, en Mosjé werd verheven tot "Nevo", wat verwijst naar het terug krijgen van de letter "Nun" ("נ"), die op zijn beurt een numerieke waarde van 50 heeft, en "Bo" ("בו") betekent hier dan ook "in hem", sprekend over Mosjé die alle 50 Poorten van Wijsheid terugwint.

De Zohar zegt dat Mosjé nu de complexe en goddelijke betekenis van de rode vaars en het ware doel ervan begreep. Onze wijzen zeggen ook dat koning Salomo (die de wijste van alle mensen was) de goddelijke betekenis van de rode vaars niet kon begrijpen. Koning Salomo zei: "Ik heb de hele Torah bestudeert en mezelf erin verdiept en onderzocht, en ik vond het logisch." Maar toen hij bij de afdeling van de Parah Adumah (Rode Vaars) kwam, zei hij Kohelet (Prediker) 7:23: "Ik dacht dat ik wijs zou zijn, maar het is verre van mij" ("כִּל-זֶה, נִסִּיתִי בְחִכְמָה; אֲמַרְתִּי אֶחְכְּמָה, וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי"), wat betekent dat hij de goddelijke betekenis van de rode vaars niet echt begreep. Er is een Goddelijk geheim in drie woorden van dit vers "היא רחוקה, אֶחְכְּמָה, ech'kama ve'hi r'cho'ka. De eerste letters spellen het woord

"Ohr" ("אור" licht). Wat koning Salomo ons leerde, is dat degene die de Rode Vaars en zijn ware Goddelijke doel (sprekend over Mosjé) echt begrijpt, het licht zal brengen naar Bnei-Yisrael, de Mashiach.

Mosjé onderwijst de wetten van de rode vaars, aangezien het een vrouwelijke koe van drie jaar oud moet zijn om aan zo'n verzoening van de zonde van het gouden kalf te voldoen. De rode vaars moet smetteloos zijn en er mag nog nooit een juk (gewicht, harnas of een houten balk die tussen een paar ossen of andere dieren wordt gebruikt om ze samen aan een last te trekken) zijn geplaatst. De rode vaars mag niet eens twee zwarte haren hebben, anders mag hij al niet worden gebruikt.

Het woord "Chukat" ("חֻקֹּת") staat dan ook voor "Chok" ("חֻק") en de "Tav" ("ת") staat voor de Torah. Het zijn regels zoals HaSjem ze maakte, en we moeten ze doen als "moet" verordeningen, die ook fungeren als een verbond met HaShem, ongeacht het onduidelijke begrip van zo'n Mitsva in onze fysieke wereld.

De Misjna wijdt een heel traktaat Parah, aan het onderzoeken van het onderwerp. Het geeft een korte geschiedenis van alle rode koeien die tot dat moment waren voorbereid (3:5). De eerste werd natuurlijk door Mosjé in de woestijn voorbereid. Volgens de Misjna ging deze ene pot met as bijna een millennium mee, gedurende de periode van Rechters en het hele tijdperk van de Eerste Tempel! Er was slechts een snufje rode vaarsas nodig om een grote hoeveelheid zuiverende vloeistof te maken.

De tweede rode vaars werd door Ezra voorbereid aan het einde van de Babylonische ballingschap en de terugkeer van de Joden naar het Heilige Land. Shimon haTzadik, de laatste van de Grote Vergadering, bereidde de derde en vierde voor. Bedenk dat de Grote Vergadering, Knesset HaGedolah een raad was van 120 profeten en wijzen die hielpen Judea te herstellen na de Babylonische ballingschap. Zij worden gecrediteerd voor het canoniseren van de Tenach en het samenstellen van de eerste formele gebedsteksten van het jodendom.

De vijfde en zesde rode koe werden voorbereid door de kohen gadol Yochanan. Hij is een intrigerende figuur die volgens de Talmud maar liefst 80 jaar als hogepriester diende! (Berakhot 29a) Niettemin gebruikt de Talmud hem als bewijs voor de lering: "Wees niet zeker van jezelf totdat je sterft!" Dit komt omdat Yochanan, ondanks dat hij 80 jaar als hogepriester diende uiteindelijk een Tzduki werd , een Sadduceeër die de mondelinge Torah en de rabbijnse traditie ontkende.

De exacte identiteit van Yochanan is onderwerp van discussie. Volgens Seder ha'Dorot is hij de vader van Matityahu, die natuurlijk de leider was van de Hasmonese opstand tegen de Seleucidische Grieken en de vader van de Makkabeeën. Wanneer we in onze gebeden "Matityahu ben Yochanan" zeggen, verwijzen we naar deze Yochanan. De Rambam hield echter vol dat Yochanan Kohen Gadol de zoon was van Matityahu, die waarschijnlijk vernoemd was naar zijn grootvader Yochanan. We weten dat een van de vijf zonen van Matityahu inderdaad Yochanan heette. Een derde mogelijkheid, die meer in lijn is met historische bronnen zoals Josephus en met het Boek der Makkabeeën, is dat hij de zoon was van Shimon, de zoon van Matityahu. Dus, Yochanan Kohen Gadol is dezelfde persoon als John Hyrcanus.

De laatste mening is het meest logisch. Het verklaart waarom Yochanan een rode vaars moest voorbereiden na de herovering en reiniging van de Tempel, die eerder door de Grieken was verontreinigd. Het verklaart ook zijn ongewoon lange ambtstermijn, omdat hij tijdens de Hasmonese dynastie zou hebben gediend, die in totaal ongeveer 100 jaar duurde. Bovendien weten we dat er juist tijdens de Hasmonese periode een groot conflict was tussen de Farizeeën en Sadduceeën, waarbij koning Alexander Yannai op een gegeven moment de Farizeeën vervolgde en verdreef, waaronder zijn zwager Shimon ben Shatach en tijdgenoten als Yehoshua ben Perachia. Dus de Yochanan Kohen Gadol van de Talmud is hoogstwaarschijnlijk de Hogepriester Johannes Hyrcanus uit de historische bronnen. En omdat hij zo lang diende, was dit de reden dat hij twee rode vaarzen voor te bereiden had.

De volgende drie rode vaarzen werden voorbereid door mysterieuze figuren: Elyeho'enai ben HaKof, Hanamel de Egyptenaar en Ishmael ben Piavi. De laatste twee lijken te zijn genoemd door Josephus. Hanamel wordt door Josephus Ananelus genoemd en hij werd door koning Herodes tot hogepriester benoemd. Hij werd vervangen door een Yehoshua ben Piavi, die dezelfde persoon zou kunnen zijn als Ishmael ben Piavi uit de Mishna. De laatste twee rode vaarzen werden dus voorbereid in de tijd van koning Herodes (die ongeveer regeerde tussen 37 en 4 v.Chr.). Dit brengt ons vrijwel aan het einde van het tijdperk van de Tweede Tempel.

Dat laat nog maar één, tiende, rode vaars over die door Mashiach moet worden voorbereid voor de Derde Tempel. Hoewel de Mishnah hierboven dat niet zegt, doet de Rambam dat wel in zijn Mishneh Torah waarin hij schrijft dat "de tiende door de koning Mashiach zal worden gebracht; moge hij spoedig worden geopenbaard amen, moge het Gods wil zijn!"

De Lubavitcher Rebbe wees erop dat de Rambam nergens anders in de Mishneh Torah een gebed voor de komst van Mashiach toevoegt, zelfs niet in de Wetten van Koningen waar hij de halakhot van Mashiach daadwerkelijk doorgeeft! Er is dus een bijzonder sterke verbinding tussen de rode vaars en Mashiach. Het kan zijn omdat men denkt dat Mashiach zelf een roodachtige huidskleur heeft, net als zijn voorvader koning David, of omdat sommigen geloven dat Mashiach uit Edom zal komen, de 'rode' westerse wereld, zoals blijkt uit Jesaja 63:1 en andere bronnen.

Een andere mogelijkheid is dat de aanwezigheid van een perfect koosjer rood kalf in Israël een bijzonder gunstig teken zou zijn van de naderende komst van Mashiach. De afgelopen jaren zijn er inderdaad een aantal van zulke rode vaarzen gespot. Het Tempelinstituut in Jeruzalem is altijd op zoek naar de ideale parah adumah en heeft zelfs geprobeerd om er zelf een te fokken. Vorig jaar werden er vijf perfect goede rode vaarzen geleverd aan het Tempelinstituut door een boer in Texas. Dus, we hebben de rode vaarzen al. Nu hebben we alleen nog Mashiach nodig.

Shabbat Shalom

Jaäcov N talmid van Rabbi J. de Leeuwe.